

LURASİDONUN DOZ BAĞIMLI LÖKOPENİ İLE İLİŞKİSİ

Özge Varol¹, Leyla Mammadova², Hasancan Başkurt¹, Atila Erol²

¹Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği

²Sakarya Üniversitesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı

Giriş: Lurasidon, 1990'larda geliştirilmiş, tandospironan türetilen bir antipsikotiktir. Molekül yapısında imide grubu korunmuş, aromatik kısmı benzotiazol şeklinde tasarlanmıştır. Bu değişikliklerle D2 ve 5-HT_{2A} reseptörlerine bağlanma afinitesini artırırken, H₁, M₁ ve α ₁ adrenerjik reseptörlerine bağlanmasını azaltılmıştır. İlacın 5-HT_{1A} ve 5-HT₇ reseptörlerine afinitesi anksiyolitik, antidepresan ve bilişsel işlevleri iyileştirici etkiler sağlar. Literatürde genellikle doz bağımsız nötropeni bildirilmiş olsa da, bu çalışmada doz bağımlı lökopeni gelişen bir şizofreni olgusu sunulmaktadır.

Yöntemler / Olgu Sunumu: Otuz yaşında, bekar, muhasabeci, önlisans mezunu kadın hasta TRSM'den işitsel halüsinasyonlarına bağlı kendine zarar verme davranışlarının artması üzerine başvurdu. Daha önce bilinen bir psikiyatrik rahatsızlığı olmayan hastanın 2016 yılında Şizofreni tanısını aldığı, geçmişte 4 kez psikiyatri servisinde yatarak tedavi gördüğü öğrenildi. Psikiyatrik muayenede görsel ve işitsel halüsinasyonlar ve bu halüsinasyonlara bağlı kendine zarar verici davranışlar saptandı. Hastalıkla ilgili kısmi içgörüsü olmakla birlikte tedaviye uyumluydu. Hastaya lurasidon 80 mg, paliperidon 12 mg, sertralın 50 mg, aripiprazol 10 mg kademeli olarak başlandı. Lurasidon 120 mg'a kadar kademeli olarak artırıldığı zaman hastada lökopeni görülmesi üzerine lurasidon 80 mg'a düşürüldü. Düzenlenen

tedavi sonrasında psikotik içeriğinde gerileme gözlenen hastada hemogram sonuçları da normal sınırlardaydı. Hasta 16 haftalık takibi boyunca düzenli olarak ilaç kullandı, işlevselliğini geri kazandı. Vakanın sunum yapılması için hastadan onam alınmıştır.

Sonuçlar: Vakamızda lurasidona bağımlı lökopeni mekanizması incelenecek olursa; Lurasidon veya metabolitleri nötrofil yüzeyine bağlanıp antikör oluşumunu tetikler, kompleman sistemi aktive olur ve nötrofiller yıkılır. Ayrıca ilacın veya metabolitlerinin granülosit öncül hücrelerine direkt toksik etkisi sonucu nötrofil üretimi azalır. CYP3A4 metabolizması sırasında oluşan reaktif ara ürünler oksidatif stres ve apoptoz ile nötrofilleri veya öncül hücreleri hasarlar.

Tartışma ve Sonuç: Bu vakada gözlenen hematolojik değişiklikler, lurasidon kullanımına bağlı lökopeninin doz bağımlı gelişebileceğini düşündürmektedir. Klinik pratiğe yansıyan bu bulgu, özellikle uzun süreli tedavilerde ve yüksek dozlarda lurasidon reçete edilen hastalarda düzenli tam kan sayımı ile hematolojik parametrelerin izlenmesinin önemini ortaya koymaktadır. Erken dönemde fark edilen lökosit düşüklüğü, ciddi komplikasyonların önlenmesi açısından kritik olabilir.

Anahtar Kelimeler: Lurasidon, şizofreni, lökopeni